

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

De persecutione sub Valeriano, & rebus quae Dionysio & Aegyptijs
acciderunt. Cap. X.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

1 pſus, contumeliis & probris hoſtium Barbarorum ob-
 2 1ectus fuit, ſecundum Eſaiæ vocem: Hi vias ſibi delege- *Eſai. 66.*
 3 runt, & abominationes ipsis, quas eorum anima volebat,
 4 & ego ludibria eorum deligam, & peccata retribuam il-
 5 lis. Iſte dum gerebat imperium, præter eius dignitatem
 6 furore in Chriſtianos exagitabatur: poſt eum regium il-
 7 lud decus vieto & debilitato corpore ſuſtinere non poſ-
 8 ſet, duos filios, quos paterna ſcelera inſignite infecerat,
 9 imperij gubernaculis præfecit. Ac prædictio illa, quam *Exo. 20.*
 10 Deus olim ediderat, (ego ſum qui vlcifcor peccata pa-
 11 trum in liberos, vſque in tertiam & quartam generatio-
 12 nem his, qui oderunt me) in iſtis perſpicue declarata fuit.
 13 Nam nefarias cupiditates, quarum explendarum ſpe ipſe
 14 excidiſſet, in filiorum capita coniecit, & cum improbam
 15 eius nequitiam, tum odium erga Deum in illorum ani-
 16 mos effudit. De Valeriano quidem totidem à Dionyſio
 17 accepimus.

*De perſequentione ſub Valeriano, & rebus quæ
 Dionyſio & Aegyptijs acciderunt.*

CAP. X.

DE perſequentione autem, quæ vehementiſſime, regnan-
 te Valeriano, exardeſcebat, quas & afflictationes
 & incommoda idem Dionyſius cum aliis propter
 verum cultum Dei, vniuerſarum rerum opificis, ſubiue-
 rit, verba eius, quibus in Germanum ſuæ ætatis episco-
 pum, qui illius famam maledictis lædere tentaffet, inue-
 hitur, ſatis perſpicue declarant: quæ ita ſe habent, Vide-
 bor equidem nonnullis fortaffe, dum admirabilem Dei
 1 providentiam erga nos oſtêtatam cogor neceſſario ex-
 2 plicare, in magnam amentiam iuſtitiamq; eſſe prolapſus.
 3 Verum quoniam ſecretum regis occultare eſt (vt inquit *Tob. 12.*
 4 ſcriptura) præclarum: & Dei opera prædicare cum pri-
 5 mis eximium, ego cum Germano manus cõſerere aggre-
 6 diar. Veni ad Aemilianum, non quidem ſolus, ſed me
 7 comitati ſunt, conpresbyter metus, Maximus, & diaconi,
 8 Fauſtus, Eufebius, & Chæremõn. Et quidam è fratribus
 9 qui Roma ad nos venerant, nobiſcum vna profectus
 10 eſt. Aemilianus autem, non dixit mihi, conceptis ver-
 11 bis: ne conuentus agito. Hoc enim illi fuiſſet fere
 12

EVSEBII HISTORIAE

superuacaneum, & in eo, quod ille moliebatur, postre-
 mas sane tulisset. praesertim cum ad id, quod caput est,
 nostrae religionis, omnem suam curam & cogitationem,
 conuertisset. Nam non de hoc, nimirum ne conuentus,
 agerem, ab eo sermo erat institutus, sed de eo, ne meip-
 sum deinceps Christianum esse profiterer: atque ab hoc,
 quidem me desistere, mandauit: ratus id quidem, si ego,
 fidem commutarem, alios eandem mecum sententiam se-
 cuturos. Non absurde equidem, neq; circuitione vlla v-
 sus, respōdi, Deo obtemperandū magis quā hominibus:
 quin palam etiam cōtestatus sum, me illū, qui solus Deus
 est, & nullum alium, venerari. Neq; sententiam velle mu-
 rare, neq; aliquando desistere esse Christianū. Deinceps,
 iussit, vt in pagum nomine Cephro, prope locum quen-
 dam desertum, si tum, rectā abscederemus. verum verba,
 quae ab vtrisque vltro citroque habita sunt, vti fuerunt
 à quibusdam in commentarios relata, accipitote. Diony-
 sio, & Fausto, & Maximo, & Marcello, & Chæremoni in
 cōciliū introductis, Aemilianus qui praefecturā gerebat,
 sic locutus est. Vobiscum iam coram absque scripto lu-
 bet differere, de imperatorum dominorum nostrorum,
 humanitate, atque Clementia, quam erga vos declarant.
 Nam salutis vestrae, ac vitæ potestatem vobis fecerunt,
 modo ad id, quod est secundum naturam, velitis vos-
 ipsos conuertere, & deos qui illorum regnum seruant
 incolume, sancte adorare: eorum autem penitus obli-
 uisci deorum, qui naturā repugnare videantur.
 Quid igitur ad ista respondetis? neq; enim vos ingra-
 tos fore arbitror, cum tanta benignitas ab illis, sit vobis
 ostentata: quandoquidem ad res meliores vos amice &
 beneuole cohortantur. Dionysius respondit. Non om-
 nes colunt omnes deos, sed singuli singulos pro arbi-
 tratu. Nos proinde vnum Deum omnium rerum fabrica-
 torem, qui Valeriano, & Galieno Cæsaribus, Augustis,
 viris sanctissimis imperiū largitus est, & colimus, & vene-
 ramur. Huic etiam sine intermissione pro eorum regno,
 vt stabile & firmū maneat, preces adhibemus. Tū praefe-
 ctus Aemilianus: Quis vos, inquit, prohibet, quō minus
 hunc, si Deus sit, cum aliis diis, qui sunt secundū naturā,
 cultu

48.5.

, cultu & reuerentiæ obseruetis? vobis enim præceptū est
 , vt deos adoretis, quos omnes norunt. Ad quæ Dionysi-
 , us, nos, inquit, nullum præter vnum deum honore &
 , obseruantia prosequimur. Aemilianus præfectus iterum,
 , video inquit, vos non modo ingratos esse, sed singula-
 , ris Augustorum mansuetudinis prope immemores. Qua
 , propter in hac ciuitate non liberum erit vobis versa-
 , ri, sed eritis in partes Libyæ relegati, in locum videli-
 , cet, qui Cephro nuncupatur. Quem ex Augustorum no-
 , strorum iussu vobis assignavi. Neque vsquam omnino
 , vel vobis, vel aliis quibusque potestas erit, aut celebra-
 , di conuentus, aut in ea, quæ Cæmeteria appellantur, in-
 , grediendi. Quod si quis vestrum in eum locum, ad quem
 , vos ire præceperim, minime proficiscatur, aut in aliquo
 , reperiatur conuentu, suo ipsius capiti creabit pericu-
 , lum. Non deerit namque accurata ad vos obseruandos
 , industria. Abite igitur, quò iussi estis. Sic Aemilia-
 , nus me etiam morbo laborantem abire compulit, & ne
 , ad vnum quidem diem, meam profectioem differre vo-
 , luit. Quodnam ergo mihi superat otium, vel ad con-
 , uentus agendos, vel secus? Deinde addit. Attamen nos
 , (iuuante deo) non à conuentu palam inter nos celebra-
 , do abstinuimus: quin ipse equidem quosdam in ciuitate
 , fratres, perinde ac si simul cum illis versatus fuisset, ad
 , conuentus perstudiose agendos impulit. Et quamuis ab
 , illis corpore abessem, vt inquit Apostolus, spiritu ta-
 , men semper aderam. Ad Cephro autem non exiguus ca-
 , tus nobiscum vna migravit, tum fratrum qui ab vrbe
 , nos sequebantur, tum aliorum, qui ex reliqua Aegypto
 , conuenerant. Atque ibi deus quasi ianuam ad verbum
 , suum prædicandum nobis patefecit. Ac primum quan-
 , quam persecutione eramus diuexati, & lapidibus obru-
 , ti postea tamen non parua gentium multitudo, idolis re-
 , lictis, ad deum colendum se conuertebat. Nam tunc pri-
 , mum verbum dei, quod nunquam antea accepissent,
 , per nos inter eos diffeminatum fuit. Et deus, perinde at-
 , que huius rei causa solum illò nos deduxerat, eo com-
 , pleto ministerio, iterum inde abduxit. Quippe Aemilia-
 , nus, vt videbatur, habuit in animo nos in asperiora

EVSEBII HISTORIAR

interioraq; Libya & magis deserta loca transferre. Om-
 nino enim in Mariotâ cômigrare mādavit, & singulis no-
 strum per regiones varias pagos præscripsit singulos; me-
 autem propius ad regiam viam, vt primusprehenderet,
 collocauit. Sic enim res ab illo dispensata, sicque com-
 parata fuit, vt quando visum foret, nos comprehendere,
 omnesque facile occupare posset. Ego vero cum in Ce-
 phro abire iussus essem, tametsi locum vbinam esset si-
 tus, ignorabam, & nomen nunquam antea fere audieram,
 tamen libenter & absque animi perturbatione eo absces-
 si. At vt primum nuntiatum erat mihi, vt in Colluthio-
 nis agros demigrarem, qui mihi aderant, norunt quo pa-
 cto (hoc enim mihi ipse vitio vertendum puto) animo
 affectus essem. Primum rem valde acerbe tuli, admodumque
 succensui. Nam quamuis loca illius regionis magis mihi
 cognita essent, ac magis familiaria quam Cephro, tamen
 ipsum Colluthionem desertum à fratribus, desertum à
 probis viris esse dicebam, & non solum molestus à cre-
 bro viatorum transitu exhibitus, sed periculosus etiam la-
 tronum incursionibus obiectus. Cæterum cum fratres
 mihi significassent, Colluthionem non tam longe ab A-
 lexandria distare, & licet Cephro magnam fratrum so-
 cietatem ex Aegypto profectorum nobis attulisset, a-
 deo vt maiores conuentus celebrare potuissemus; ibi ta-
 men, quia propius inde aberat Alexandria, Crebrius ho-
 minum summo amore, familiaritate, & amicitia, nobiscum
 conuictorum aspectu (ad nos enim velle accedere, no-
 strosque animos recreare, & ita tanquam in suburbiis
 paulo remotioribus nos aliquoties conuentus agere pos-
 se dixerunt) reuera frui licere, permagnam animo cepi
 consolationem. Ac sic plane contigit. Post ista, de a-
 liis rebus aduersis quæ sibi acciderant, ita scribit.
 At multis fidei confessionibus gloriatur Germanus;
 ac multa mala contra se patrata habet dicere ille qui-
 dem, Sed quot quæso, iudicum sententias contra
 nos pronunciatas potest enumerare? quot publicatio-
 nes, proscriptionesque bonorum, quot fortunarum di-
 reptiones, quot abdicaciones dignitatum, quantas ina-
 nis & popularis gloriæ contempiones, quantas laudum
 è præ-

à præfectis & a senatoribus nobis tributarum despica-
 tiones, quantam minarum nobis obiectarū, aduersarū vo-
 ciferationū, periculatorū, persecutionū, exilii, angustiarū, &
 variæ cuiusque modi afflictationis tolerantiam, vt illa
 quæ sub Decio, & Sabino, & quæ hætenus sub Hæmi-
 liano mihi obtigerunt. Vbi Germanus comparuit? Quis
 sermo de eo perusgatus? verum magnam istam iustiti-
 am, in quam ob Germanum modo prolapsus sum, missam
 facio. Quocirca rerum singularum explicationem fratri-
 bus, qui eas tenent, sigillatim persequendam permitto.
 Idem etiam in epistola ad Domitium, & Didymum con-
 scripta, eorum qui istius persecutionis procellis agitari
 fuissent, hoc modo mentionē facit. Christianos autē, qui
 & permulti sunt, & vobis minime cogniti, nominatim ci-
 tare superuacaneū arbitror. Sed hoc sciatis velim, viros
 & mulieres, iuuenes, & senes, puellas, & vetulas, milites,
 & priuatos, cuiusque generis, cuiusque ætatis extitisse:
 quorum alii flagris cæsi, alii ignis incendio cremati, alii
 ferro percussi, parta victoria, coronas martyrii ade-
 pti sunt. Nonnullis autem longinquum hoc persecu-
 tionis tempus non satis fuit, vt domino viderentur acce-
 pti, ipseque illos ad se reciperet. In quorum numero, vt
 verisimile est, ego ipse sum, cui adhuc vita suppetit. Ac
 propterea ipse, qui dicit (tempore accepto audiui te, &
 in die salutis audiui te) me in illud tempus distulit, quod
 mihi idoneum opportunumque fore norit. Quoniam
 autem de me meisque sociis rogatis, & quo loco sit vita
 nostra constituta certiores fieri cupitis, accepistis, cre-
 do, qua ratione quidam ex Mariotide, me, Gaium, Pe-
 trum, & Paulum, à centurione, duce, militibus, & seruis
 captiuos abductos de improviso adorti, inuitos &
 minime sponte sequentes, vi abstraxerint, & à militibus
 auulsos secum abripuerint: iam vero ego cum Gaio &
 Petro, soli à cæteris fratribus separati, in desertum &
 squallentem Libyæ locum conclusi sumus, tridui viam à
 Paratonio distantes. Quinetiâ paulo longius progressus
 dicit. In urbem clam & ex occulto ingressi sunt, alios fra-
 tres inuisuri: presbyteri quidem, Maximus, Dioscorus,
 Demetrius, Lucius, (Faustinus, enim & Aquila, qui
 hominum

Esa. 49.

EVSEBII HISTORIAE

hominum sermone celebriores sunt, in Aegypto vagi, oberrant; diaconi autem post illos, qui pestis contagione infecti interierunt, relictus Faustus, Eusebius, Charemon: Eusebium dico: quem ab initio persecutionis deus, sua gratia roborauerat, & non modo ad ministeria confessorum, qui carceribus tenebantur, summo studio, & omni animi contentione explenda, sed etiã ad lintea, quibus corpora beatorum martyrum iam vita defunctorum, inuoluerentur, neglecto vitæ periculo conficienda præparauit. Præfectus vero nihil adhuc de sua in sanctos remittit acerbitate, sed alios qui ad eum adducuntur, è medio, vt dixit, tollit: quosdam tormentis dilaniat: nonnullos arcta custodia, & vinculis contabefacit: & quamquã præcipit ne quisquã illos adeat, atq; adeo curiose inquirat, ne quis reperiat, qui eos velit adire, deus tamẽ propõso fratrum studio, & assidua eorum curatione, illos istis rerum angustiis oppressos reficit subleuatq;: Hęc Dionysius in istam includit epistolam. Intelligendum est porro Eusebium illum, quem paulo ante Diaconum nominauit, non multo post, ecclesiæ Laodiceæ, quæ est in Syria, episcopum creatum fuisse. Maximum autem, quem tum presbyterum dixit, non tunc eodem Dionysio, in ministerium ecclesiæ, & fratrum, qui sunt Alexandria, successisse: verum Faustum qui eodem tempore cum ipso Dionysio ex fidei confessione non parum laudis collegerat, ad persecutionem quæ nobis viuens ciebatur, referuatum iam plane grandem, & longo multorum dierum decursu confectum, securi percussum, beato martyrio occubuisse. Sed de his quæ illo tempore Dionysio acciderunt, hæc tenus.

De his qui in Casaria Palestina martyrium subierunt.

CAP. XI.

IN hac persecutionis clade, quam regnante Valeriano passim manasse supra demonstratum est, tres viri ob veram Christi confessionem insigniter prædicati, Casarea Palestinae bestiarum rictibus velut præda obiectati, diuino & cœlesti martyrio non sine maxima cõmendatione decorati fuerunt. Quorum vnus Paterculus vocabatur,